

การวิจัยและพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์ กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์หมู่ 1 ตำบลขนหาด อำเภอชะอวด นครศรีธรรมราช

Research and Developing of Saving Account System : Case Study of Saving Group

Moo 1 : Tambon Konhard, Amphoe Cha-uad, Nakhon Si Thammarat

มัลลิกา คงแก้ว *

Manlica Kongkaew

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์ กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์หมู่ 1 ตำบลขนหาด อำเภอชะอวด นครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานและระบบการจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์หมู่ 1 ตำบลขนหาด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อพัฒนาต้นแบบการจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์และนำไปสู่การขยายผลความรู้ให้เครือข่ายสามารถนำไปประยุกต์ใช้ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ประธานและสมาชิกในกลุ่มจำนวน 138 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบกึ่งโครงสร้าง แบบไม่มีโครงสร้าง และการสังเกตแบบไม่เข้าร่วม ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์หมู่ 1 ตำบลขนหาด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการรวมกลุ่มของสมาชิกในพื้นที่โดยมีกิจกรรมกลุ่มประกอบด้วย กลุ่มแปรรูปพริก กลุ่มผูกผ้า ร้านค้าชุมชน และศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มออมทรัพย์เป็นตัวขับเคลื่อนกิจกรรมทั้งหมดของกลุ่มมีการเก็บออมเพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงาน การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนทางด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมการออมเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ มีวิธีการดำเนินงานโดยรับเงินออมจากสมาชิกตามระเบียบที่ทางกลุ่มกำหนดขึ้น และให้สมาชิกกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก แบ่งกิจกรรมทางการเงินออกเป็นฝาก-ถอน การกู้ยืมดอกเบี้ยร้อยละ 1 การกู้ยืมดอกเบี้ยร้อยละ 2 สำหรับสมาชิก และการกู้ยืมดอกเบี้ยร้อยละ 2 สำหรับบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิกของกลุ่ม การจดบันทึกยังขาดการเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลที่จดบันทึกไว้กับข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำงบการเงิน การออกแบบระบบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เป็นการจดบันทึกข้อมูลทางการเงินตามกิจกรรมของกลุ่มให้สามารถนำข้อมูลไปจัดทำงบการเงินโดยบันทึกในสมุด 5 เล่ม ได้แก่ 1) สมุดเงินฝากสัจจะออมทรัพย์ 2) สมุดเงินกู้ร้อยละ 1; 3) สมุดเงินกู้ร้อยละ 2 สำหรับสมาชิก 4) สมุดเงินกู้ ร้อยละ 2 สำหรับที่ไม่ใช่สมาชิก 5) สมุดแยกประเภทย่อยสมาชิก จากนั้นจึงจัดเก็บจำนวนเงินรวมในสมุดแต่ละเล่มใช้ในการจัดทำงบกำไรขาดทุนและงบดุลตามรูปแบบของกรมพัฒนาชุมชนต่อไป

คำสำคัญ กลุ่มออมทรัพย์, การบัญชี

* อาจารย์ประจำหลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Abstract

Research and developing of saving account system : case study of saving group

Moo 1 : Tambon Konhard, Amphoe Cha-uad, Nakhon Si Thammarat

Manlica Kongkaew

This case study attempted to 1) to study operational procedure and saving account system of saving group Moo 1 : Tambon Konhard, Amphoe Cha-uad, Nakhon Si Thammarat and 2) to develop the model of doing saving account of saving group and to expand this knowledge to network for application and implementation. The result found that the operational procedure of saving group Moo 1 : Tambon Konhard, Amphoe Cha-uad, Nakhon Si Thammarat comprises processed chilies group, binding clothes art group, community shop and sufficiency economy learning center group. The organizing of the saving group has the objective to enhance economy of community and to promote saving for career. The steps taken were to receive saving money from members according to the saving group's regulations and provide loans with included low interest rate; to help members. The financial activities: deposit-withdrawal, loaning in the 1% interest and interest and 2% interest for members and loan with 2% interest for non members. However, it should be noted that, the saving group lacks connection between taking notes and the information for making financial statements. The design for saving account system is to taking record as financial information according to group's activities to be able to bring these information to operate financial statements by recording in 5 books: 1) Sat-Cha saving deposit account, 2) Loan account with 1% interest, 3) Loan account with 2% interest (members), 4) Loan account with 2% interest (non members) and 5) Subcategorized members accounts. After that, the saving group will collect the amount of each account for operating the income statement and balance sheet according to format of Community Development .

Keywords: Saving group, Accounting

* Lecturer, Accounting Department, Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทนำ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในสังคม โดยเฉพาะการมุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และให้ใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องช่วยให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การรวมกลุ่มเพื่อ จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการทางการเงินของเศรษฐกิจชุมชนเป็น เครื่องมือช่วยให้เกิดการระดมแหล่งเงินทุนในชุมชน การกู้ยืมเพื่อใช้ในการสร้างอาชีพและดำเนินชีวิต เป็นการเริ่มต้นแหล่งเงินทุนที่จัดตั้งโดยชุมชนเอง การบริหารจัดการในรูปแบบของสมาชิกมีกำหนด หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ สมาชิกในกลุ่ม มีการแบ่งปันผลตอบแทนที่ได้รับ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมใช้หลักสหกรณ์ออมทรัพย์ ในการดำเนินงาน การกู้ยืมที่กำหนดดอกเบี้ยขั้นต่ำ และกำหนดให้สมาชิกมีการออมอย่างสม่ำเสมอทุก เดือน ช่วยให้เกิดความมีวินัยทางการเงิน โดย สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายที่ใช้ในทาง ปฏิบัติ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เป็นการกระตุ้น ระบบเศรษฐกิจชุมชนให้ขับเคลื่อนไปด้วยการระดม เงินจากชุมชนอย่างพอเพียงเหมาะสมกับศักยภาพของ ชุมชนเองเป็นการออมและกู้ยืมเพื่อพัฒนาอาชีพ

กลุ่มออมทรัพย์หมู่ 1 ตำบลขอนหาด อำเภอ ะหวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นกลุ่มออมทรัพย์ ที่ระดมทุนจากสมาชิกเพื่อบริหารจัดการด้านการเงิน ด้วยสมาชิกในชุมชนเองมีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ หลายประเภทมาจัดทำ

ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มพริกที่มีเครื่องแกงที่ผลิตจาก วัตถุดิบในชุมชน ร้านค้าชุมชน การบริหารจัดการ แบบเศรษฐกิจพอเพียงปลูกผักปลอดสารพิษ ผลิตข้าว กล้องจากข้าวพันธุ์พื้นเมือง เป็นต้น จากกิจกรรม ดังกล่าวกลุ่มจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของตน ให้สามารถพึ่งตนเองโดยได้เริ่มจากจัดการทุนใน ชุมชนซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาครบวงจร มีการ จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์จากการระดมเงินทุนจากสมาชิก และมีการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับกลุ่ม โดยจัดทำ บัญชีที่น่าเชื่อถือซึ่งต้องสัมพันธ์กับการเก็บรักษาเงิน สดของกลุ่ม ที่ต้องมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ตลอดเวลา เพื่อเป็นการสร้างความศรัทธาให้เกิดแก่ สมาชิกที่เป็นเจ้าของเงินออม การจัดทำบัญชีทางกลุ่ม ได้จัดบันทึกข้อมูล ต่างๆ ที่เกิดขึ้นไว้ในสมุดสมาชิก รวมและสมุดสมาชิกรายย่อย ซึ่งแยกเป็นสมาชิกแต่ละ คน เมื่อถึงกำหนดการออมจะนำสมุดมาปรับรายการ เป็นปัจจุบันที่กลุ่มโดยมีผู้ทำหน้าที่บันทึกบัญชีของ กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการ เมื่อครบปีได้มีการคำนวณ ดอกเบี้ยที่สมาชิกจะได้รับเป็นรายคน ซึ่งสมาชิกอาจ มีทั้งการออมและการกู้ยืม การจัดทำบัญชีของกลุ่ม ออมทรัพย์ยังเป็นเพียงการจดบันทึกยอดเงินใน กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นของสมาชิกแต่ละคนแต่ยัง ไม่ได้เป็นรูปแบบที่สามารถวัดสถานภาพทางการเงิน ได้อย่างสมบูรณ์ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มออมทรัพย์มี หลักเกณฑ์ในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินปันผล คืน ให้กับสมาชิกอย่างเหมาะสมเป็นธรรมและมีข้อมูลเชิง ปริมาณที่ตอบคำถามของสมาชิกในกลุ่มได้ว่า มีหลักเกณฑ์การกำหนดอย่างไรอันจะเป็นการสร้าง ความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์อันดีแก่กลุ่มออมทรัพย์ กรรมการบริหารงานและสมาชิกกลุ่มการพัฒนาแบบ บัญชีที่ให้คำตอบแก่การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ ได้นั้นจะเป็นช่องทางในการช่วยเสริมสร้างศักยภาพ

ชุมชนที่มีการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจได้อย่าง
สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กลุ่มออมทรัพย์เป็นกิจกรรมเล็กๆ แต่เป็น
เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพยิ่งของชุมชน ในการสร้าง
ทุนชุมชนและสร้างกลุ่มให้เกิดการจัดการและความ
ต่อเนื่อง ซึ่งเป็นมากกว่ากิจกรรม แต่นั่นหมายถึง เป็น
ภารกิจที่สำคัญของชุมชนอันจะนำไปสู่การสร้างฐาน
สู่ความยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานและ
ระบบการจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์ หมู่ 1 ตำบล
หนองหาด อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อพัฒนาต้นแบบการจัดทำบัญชีกลุ่ม
ออมทรัพย์ และนำไปสู่การขยายผลความรู้ให้เครือข่าย
สามารถนำไปประยุกต์ใช้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการดำเนินงานและระบบ
การจัดทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์ หมู่ 1 ตำบล
หนองหาด อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราช โดย
ศึกษาถึงการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ในการ
รวมกลุ่ม รับสมัครสมาชิก การกำหนดวิธีการรับฝาก
เงิน การจ่ายปันผล และการกู้ยืม
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาระบบการจัดทำ
บัญชีของกลุ่มออมทรัพย์ หมู่ 1 ตำบล
หนองหาด อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำ
ผลการวิจัยมาวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานใน
รูปแบบการจัดทำบัญชี ตลอดจนการใช้ผลการวิจัยเพื่อ
ประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้ในการจัดการบริหาร
จัดการอย่างยั่งยืน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้
ประกอบด้วย

1. สมาชิกและคณะกรรมการกลุ่ม ออม
ทรัพย์ หมู่ 1 ตำบลหนองหาด อำเภอลำดวน จังหวัด
นครศรีธรรมราช จำนวน 138 คน
2. องค์กรสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง เช่น
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด หน่วยงาน
ราชการที่เข้าตรวจสอบการดำเนินงาน เป็นต้น

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีการ
เตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อรวบรวมประเด็นที่ตรง
ตามวัตถุประสงค์ การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง
เป็นการสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม ผู้เกี่ยวข้องกับกลุ่ม
หรือผู้ที่ต้องใช้เงินของกลุ่ม โดยมีการนัดหมาย
ล่วงหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินขององค์การบริหารส่วน
ตำบลหนองหาดในเรื่องของการนำงบการเงินของกลุ่ม
เข้าในแผนการดำเนินงานในการพัฒนากลุ่มออม
ทรัพย์เพื่อการผลิต การสังเกตแบบไม่เข้าร่วมมี

โครงสร้างปัญหา โดยการกำหนดประเด็น
ปัญหาที่จะสังเกตไว้ล่วงหน้าในเรื่องของระบบวิธีการ
จัดทำบัญชี การบริหารจัดการกลุ่ม การสนทนากลุ่ม
เป็นการศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของ
คณะกรรมการกลุ่มที่มีต่อการดำเนินงานของกลุ่มทั้ง
ทางด้านการดำเนินงาน การบัญชี การเงิน และวิธีการ
ดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

2. การศึกษาภาคสนามกระบวนการ
ดำเนินงาน การจัดทำบัญชี การกำหนดการจ่ายปันผล
การรับสมาชิกกลุ่ม การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
ได้มีการเตรียมคำถามทั้งในส่วนที่เป็นบริบทการ
ดำเนินงานและการบันทึกบัญชีโดยสัมภาษณ์ประธาน
กลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจำนวน 138 คน แบ่งเป็น

คณะกรรมการดำเนินงาน 7 คน และกรรมการ 16 คน คณะกรรมการดำเนินงานแบ่งเป็นฝ่ายประกอบด้วย ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน เกรียณุก 2 คน ปฏิคม 1 คน และประชาสัมพันธ์ 1 คน ส่วนการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและองค์กรที่ให้การสนับสนุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อถามความคิดเห็นในการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการของบประมาณและการรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มให้ทางราชการได้ประเมินผลการทำงาน โดยการนัดสัมภาษณ์ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและหัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชีองค์การบริหารส่วนตำบล ขอนหาด การสนทนา การจัดเวทีระดมความคิดเพื่อเสนอแนะปัญหาและเสนอทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ซึ่งมีทั้งในด้านการบริหารจัดการและการจัดทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตโดยสมาชิกในกลุ่มบางส่วน

3. การพัฒนาระบบบัญชีมีกระบวนการในการดำเนินงานซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจและความร่วมมือของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อให้การดำเนินงานสามารถจัดทำตามระบบบัญชีได้จนครบกระบวนการสามารถออกงบการเงินได้มีการดำเนินการดังนี้

3.1 การสร้างความเข้าใจในระบบบัญชีตามรูปแบบของกรมการพัฒนาชุมชนต้องมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำบัญชีอย่างไร โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการและตรวจสอบข้อมูลที่ได้จัดทำไว้เพื่อปรับรูปแบบและวิธีการจัดทำให้สามารถนำข้อมูลไปจัดทำงบการเงินได้

3.2 นำข้อมูลที่ทางกลุ่มได้จัดทำไว้มาปรับรูปแบบเพื่อนำไปให้ทางกลุ่มทดลองใช้ได้โดยง่ายและมีความเข้าใจตรงกัน

3.3 นำปัญหาที่ได้จากการทดลองจัดทำบัญชีวิเคราะห์และแก้ไขรูปแบบการจัดเก็บข้อมูล

เพื่อให้ทางกลุ่มสามารถการจัดเก็บข้อมูลได้ด้วยตนเอง

3.4 นำข้อมูลทางการบัญชีมาทดลองจัดทำงบการเงินเพื่อเป็นต้นแบบในการใช้ทำ งบการเงินจากข้อมูลจริงที่ทางกลุ่มได้บันทึกไว้

3.5 งบการเงินที่ได้จัดทำให้ผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูลประเมินผลการจัดทำตามข้อกำหนดของกรมพัฒนาชุมชน

3.6 สรุปผลการจัดทำบัญชีและนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นรวมถึงการประเมินสถานการณ์ทางการเงินที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตของกลุ่ม

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานและระบบการจัดทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์หมู่ 1 ตำบลขนหาด อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าการดำเนินการของกลุ่มเป็นการรวมตัวของสมาชิกในพื้นที่โดยมีกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดรายได้กลุ่มออมทรัพย์เป็นการขับเคลื่อนกิจกรรมทั้งหมด มีการเก็บออมเพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนทางด้านเศรษฐกิจสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้คนในชุมชนและส่งเสริมการออมเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ โดยมีวิธีการในการดำเนินงานรับเงินออมจากสมาชิกตามระเบียบที่ทางกลุ่มกำหนดขึ้นและการให้สมาชิกกู้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำเป็นการช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม ในการดำเนินงานของกลุ่มได้มีการแบ่งเป็นคณะกรรมการแต่ละฝ่ายประกอบด้วยฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายเงินกู้ และฝ่ายตรวจสอบ มีตำแหน่ง ประธาน รองประธาน เลขานุการ และเกรียณุก

ระบบบัญชีที่ใช้ในการจดบันทึกแบบเดิมที่ทางกลุ่มใช้อยู่เป็นการจดบันทึกเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมในการรับฝาก ให้กู้ยืมเงิน และจ่ายปันผล ไว้

ในสมุดบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์ทั้งหมด 3 เล่มและมีสมุดคู่ฝากให้สมาชิกแต่ละคนได้บันทึกยอดเงินฝากเงินกู้ และรับเงินปันผล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาต้นแบบการจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์และนำไปสู่การขยายผลความรู้ให้เครือข่ายสามารถนำไปประยุกต์ใช้ การพัฒนาระบบบัญชีเริ่มต้นจากการออกแบบสมุดบันทึกบัญชีอย่างง่ายเพื่อจัดเก็บข้อมูลซึ่งประกอบด้วย 1) สมุดรับฝากสัจจะออมทรัพย์ใช้บันทึกการรับฝากการถอนเงินจากสมาชิก รวมถึงการคำนวณดอกเบี้ยที่เกิดจากการรับฝากเงินจากสมาชิก การบันทึกในสมุดรับฝากสัจจะออมทรัพย์จะทำให้ทราบยอดคงเหลือของการฝากจากสมาชิกแต่ละราย รวมถึงยอดคงเหลือของกลุ่มทั้งหมดในเดือนนั้น 2) สมุดเงินกู้ร้อยละ 1 บันทึกการกู้ยืมเงินของสมาชิกตามเงื่อนไขที่กลุ่มกำหนดโดยใช้บันทึกจำนวนเงินต้นที่กู้ยืม ดอกเบี้ยที่ได้รับจากสมาชิก บันทึกการกู้เพิ่มและการคืนเงินกู้หากมีการชำระคืนในระหว่างเดือน การบันทึกในสมุดเงินกู้ร้อยละ 1 ทำให้ทราบยอดคงเหลือของเงินกู้ประเภทนี้ได้ในแต่ละเดือน 3) สมุดเงินกู้ร้อยละ 2 ซึ่งเป็นสมาชิก บันทึกการกู้ยืมเช่นเดียวกันกับสมุดเงินกู้ร้อยละ 1 บันทึกจำนวนเงินต้นที่กู้ยืม ดอกเบี้ยที่ได้รับจากสมาชิก รวมถึงบันทึกการกู้เพิ่มและการคืนเงินกู้หากมีการชำระคืนในระหว่างเดือนแต่ใช้บันทึกเฉพาะบุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ซึ่งมีกิจกรรมและสิทธิพิเศษร่วมกับกลุ่มตามระเบียบของการเป็นสมาชิก 4) สมุดเงินกู้ร้อยละ 2 ของผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ใช้บันทึกการให้กู้ยืมเงินจากกลุ่มกรณีที่บุคคลไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มแต่มีความจำเป็นที่จะใช้เงินในการประกอบอาชีพซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกลุ่มพิจารณาให้กู้ยืมเงิน การบันทึกข้อมูลทำเช่นเดียวกับสมุดเงินกู้ร้อยละ 2 ที่เป็นสมาชิก 5) สมุดแยกประเภทย่อยใช้บันทึก

รายการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับสมาชิกแต่ละคนเพื่อให้สมาชิกได้ทราบว่าตนเองมียอดเงินฝาก เงินกู้ ดอกเบี้ยรับและดอกเบี้ยจ่ายทั้งสิ้นเท่าใด โดยต้องนำสมุดไปที่กลุ่มทุกครั้งที่มีการกู้ยืม คืนเงินยืมกับกลุ่มออมทรัพย์โดยประกอบด้วยรายการฝากสัจจะออมทรัพย์ เงินกู้ร้อยละ 1 และเงินกู้ร้อยละ 2 เพื่อให้เกิดการยืนยันยอดที่ตรงกันกับยอดในสมุดเล่มที่ 1 – 4

การเก็บรวบรวมข้อมูลในสมุดทุกเล่มเพื่อใช้ในการจัดทำงบการเงิน ได้แก่ งบกำไรขาดทุนและงบดุล จากการออกแบบสมุดบัญชีสามารถนำข้อมูลที่เป็นยอดรวมมาจัดทำงบการเงินได้โดยยอดรวมในสมุดสัจจะออมทรัพย์ช่องฝากใช้บันทึกในงบดุลด้านหนี้สินและทุน ยอดรวมดอกเบี้ยใช้บันทึกดอกเบี้ยเงินฝากสมาชิกในงบกำไรขาดทุน ยอดรวมคงเหลือใช้บันทึกบัญชีเงินสัจจะออมทรัพย์ในงบดุลด้านหนี้สินและทุน สมุดเงินกู้ร้อยละ 1 ยอดรวมเงินต้นใช้บันทึกในงบดุลด้านสินทรัพย์ (มีสภาพเป็นลูกหนี้) ยอดรวมดอกเบี้ยใช้บันทึกเป็นดอกเบี้ยรับในงบกำไรขาดทุน ยอดรวมช่องคงเหลือใช้บันทึกบัญชีเงินกู้ร้อยละ 1 ด้านสินทรัพย์ของงบดุล ส่วนสมุดเงินกู้ร้อยละ 2 ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกใช้ยอดรวมบันทึกเช่นเดียวกันกับสมุดเงินกู้ร้อยละ 1 การนำข้อมูลที่จัดเก็บจากสมุดบัญชีต่าง ๆ มาจัดทำ งบการเงินทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงกันและเกิดความสะดวกรวดเร็วมยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวของประชาชนในชุมชนในการช่วยเหลือตนเองให้มีเงินทุนในการประกอบอาชีพโดยมีการบริหารจัดการในรูปคณะกรรมการเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ร่วมคิดร่วมทำและแบ่งปันผลประโยชน์กันตามความหมายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดังความหมายของ

พงษ์นรินทร์ อัสวเสณิ และคนอื่นๆ (2541 , 8) กล่าวว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง การรวมตัวกันของชาวบ้าน เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยการประหยัดทรัพย์ แล้วนำมาสะสมรวมกันทีละเล็กละน้อยเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ หรือเพื่อสวัสดิการของตนเองและครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม

การดำเนินงานของกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนรวมถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มได้มีการแบ่งฝ่าย ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการฝ่ายเงินกู้ และคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ มีตำแหน่ง ประธาน รองประธาน เลขานุการ และเหรัญญิก สอดคล้องกับการศึกษาของยุพา กลิ่นหอม (2550, 47 – 123) รูปแบบการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่น่าสนใจนี้ โครงสร้างการบริหารงาน บริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการ 4 ฝ่ายคือคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการการส่งเสริม คณะกรรมการฝ่ายเงินกู้ และคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบมีตำแหน่งหลักคือ ประธาน รองประธาน เลขานุการ และเหรัญญิก โดยแต่ละตำแหน่งมีบทบาทหน้าที่ชัดเจน สมาชิกปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม เงินทุนมาจากเงินสะสมสะสม และหน่วยงานสนับสนุน กระบวนการบริหารกลุ่ม ดำเนินการบริหารเงินทุนกิจกรรมและสมาชิกโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของชุดิมา นวมทอง (2553, 28-52) มีการดำเนินงานที่ได้มาตรฐานกล่าวคือ 1) มีโครงสร้างและกระบวนการทำงานที่แสดงถึงการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน มีการกำหนดกฎระเบียบและถือปฏิบัติร่วมกัน สมาชิกมี

ส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของกิจกรรมกลุ่ม 2) ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดสรรและใช้ประโยชน์จากเงินทุนและทรัพยากรคณะกรรมการมีการบริหารเงินทุนและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงาน การจัดทำหลักฐานทางการเงินของกลุ่มออมทรัพย์เป็นปัจจุบัน 3) มีการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร มีการเสริมสร้างการเรียนรู้จัดกิจกรรมร่วมกันกับกลุ่มหรือองค์กรอื่นเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของสมาชิกกลุ่มและชุมชนอย่างต่อเนื่อง สามารถพัฒนาไปสู่สถาบันการเงินทุนชุมชนตำบลบ้านสระ 4) มีการแบ่งปันผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมและตอบสนองความต้องการตามระเบียบข้อตกลงเรื่องการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกและชุมชน สมาชิกมีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาของกลุ่ม

กลุ่มออมทรัพย์หมู่ 1 ตำบลหนองหาด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารเงินทุนและทรัพยากรของกลุ่มโดยได้เรียนรู้การจัดทำระบบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์ทั้งจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับการศึกษาของธีระชน สุขประเสริฐ (2550, 40-71) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากในด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เช่นเดียวกับงานวิจัยของกฤษกร นิมละมัย (2550, 57 – 71) ผลการศึกษาสรุปได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่สมัครเป็นสมาชิกเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนของตนเองเท่านั้น การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังไม่เป็นระบบตามที่กรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดไว้ ปัญหาและอุปสรรคที่พบ ได้แก่ ปัญหาด้านจัดทำ

บัญชี ยังไม่มีมาตรฐานสากล การบริหารไม่มีการพัฒนาให้เกิดกิจกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ข้อเสนอแนะ นักพัฒนาชุมชนควรเข้ามามีบทบาทในการอบรมระบบบัญชีเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ควรมีการทบทวนระบบการดำเนินงาน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงองค์การให้เป็นระบบตามที่กรมพัฒนาชุมชนได้วางไว้ จึงจะนำไปสู่การพัฒนาในที่สุด

การพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์หมู่ 1 ตำบลขอนหาด อำเภอชะอวด จังหวัด นครศรีธรรมราช ได้ดำเนินการตามบริบทของกลุ่ม โดยได้ดัดแปลงระบบบัญชีมาจากสำนักงานพัฒนาชุมชน หากแต่เป็นระบบบัญชีอย่างง่ายให้การจัดทำบัญชีเบื้องต้นได้เริ่มดำเนินการให้เป็นรูปธรรมและ พัฒนาการในขั้นตอนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กฤษกร นิมละมัย. (2550). การวิเคราะห์ผลการ

ดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลเขาเจ็ญ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง. ค้นเมื่อธันวาคม 15, 2554, จาก http://dcms.thailis.or.th/dcms/search_result.php.

ชุติมา นวมทอง. (2553). แบบอย่างในการ

ดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลบ้านสระ อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. ค้นเมื่อ มกราคม 25, 2554, จาก http://dcms.thailis.or.th/dcms/search_result.php

ธีระชน สุขประเสริฐ. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อ

ความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตเทศบาลตำบลลานกระบือ อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร. ค้นเมื่อ ธันวาคม 5, 2554, จาก http://dcms.thailis.or.th/dcms/search_result.php.

นิสากร สำเร็จเฟื่องฟู. (2551). แนวทางการ

ส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในพื้นที่ตำบลกรูด อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ค้นเมื่อพฤศจิกายน 18, 2554, จาก http://dcms.thailis.or.th/dcms/search_result.php.

บังอร สิงห์หล่อ. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

หน่วยงานภาครัฐควรร่วมกับกลุ่ม ออมทรัพย์ในการพัฒนาระบบการจัดทำบัญชีเพื่อให้กลุ่มออมทรัพย์สามารถใช้ระบบบัญชีในการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อสร้างความเชื่อมั่นโดยใช้ระบบบัญชีที่ตอบสนองต่อสมาชิกของกลุ่มให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรได้ทำการวิจัยระบบบัญชีที่ครบวงจรและสามารถตอบสนองต่อกิจกรรมที่มากขึ้นของกลุ่มออมทรัพย์ได้อย่างครบถ้วน ตลอดจนการพัฒนาการใช้ระบบสารสนเทศในการจัดทำบัญชีในอนาคตเพื่อรองรับการเติบโตของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต่อไป

ความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยห้าง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองหลุม
อำเภอฉะบับ จังหวัดพิจิตร. คั่นเมื่อ พฤศจิกายน 25, 2554, จาก

http://dcms.thailis.or.th/dcms/search_result.php.

บุญสม สีลาไหม. (2551). องค์ประกอบที่มีผล

ต่อการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตพื้นที่อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร. คั่นเมื่อ พฤศจิกายน
18, 2554 , จาก [http://dcms.thailis.or.th/dcms/
search_result.php](http://dcms.thailis.or.th/dcms/search_result.php)

พัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา. (2554).

ข้อมูลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต. คั่นเมื่อ กันยายน 27, 2554, จาก [http://www.cddkorat.com/index.php/
saving](http://www.cddkorat.com/index.php/saving).

พัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา . (2554) . คู่มือการสำรวจและรับรองคุณสมบัติกลุ่มออม
ทรัพย์เพื่อการผลิต. คั่นเมื่อ กันยายน 27, 2554 จาก [http://www.cddkorat.com/ index.php/ saving](http://www.cddkorat.com/index.php/saving)

พัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา. (2554).

ประชาคมวิจัย ฉบับที่ 96. คั่นเมื่อ กันยายน 28 , 2554, จาก <http://rescom.trf.or.th>

เพชรดา เฟื่องตา. (2551). การมีส่วนร่วมใน

กิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของสมาชิกในจังหวัดเชียงใหม่. คั่นเมื่อมกราคม 14, 2554, จาก
http://dcms.thailis.or.th/dcms/search_result.php.

พงศกร ธวัชชัยวิรัตน์. (2552). การศึกษาปัจจัย

ที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ตำบลไผ่หลวงและตำบลวังหลุม อำเภอตะพานหิน
จังหวัดพิจิตร. คั่นเมื่อ มกราคม 20, 2554, จาก http://dcms.thailis.or.th/dcms/search_result.php.

ไพรัช ไมตรีมิตร. (2550). การศึกษาผลการ

ดำเนินงานและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านเพื่อการผลิต
บ้าน สัมโง่ง หมู่ 5 ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด. คั่นเมื่อธันวาคม 22, 2554, จาก
http://dcms.thailis.or.th/dcms/search_result.php.

ยุพา กลิ่นหอม. (2550). การศึกษาเพื่อพัฒนา

รูปแบบการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดพิษณุโลก. คั่นเมื่อ มกราคม 20, 2554, จาก
http://dcms.thailis.or.th/dcms/search_result.php.

วสันต์ ยศสมแสน. (2550). การวิเคราะห์ปัจจัย

แห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์ในจังหวัดเชียงใหม่. คั่นเมื่อ มกราคม 13, 2554, จาก
[http://dcms.thailis.or.th/ dcms/search_result.php](http://dcms.thailis.or.th/dcms/search_result.php).

สมบูรณ์ ประเทือง. (2552). การมีส่วนร่วมของ

**สมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์สตรีแม่บ้านแม่ต๋อนในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบล
เทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. กันยายน 7, 2555, จาก**

http://dcms.thailis.or.th/dcms/search_result.php.

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง. (2554).

ข้อมูลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต. กันยายน

เมื่อ กันยายน 27, 2554, จาก

<http://cddlampang.net>.

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอชะอวด. (2550).

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต. กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน.